

Markeds- og konsumentøkonomi

Har genmodifisert mat en framtid?

De siste årene har det vært en stor debatt rundt genmodifisert (GM) mat i Norge og mange andre land. Det er store ulikheter i lovgivning, produksjon og forbruk mellom land. Land som Norge og EU har i meget liten grad tillatt produksjon av genmodifisert mat, mens USA, Kina, India og flere andre land har hatt en sterk vekst i produksjonen av GM-mat.

Konsumentholdningene er også meget ulike i forskjellige land, og en rekke studier har analysert konsumentholdninger og betalingsvilligheten for GM-matvarer. Forbrukere i Storbritannia, USA og Kina er for eksempel mer positive enn forbrukere i Norge, Frankrike eller Japan. Det åpner seg en rekke problemstillinger som kan drøftes ved hjelp av eksisterende litteratur. Noen mulige problemstillinger er:

- (i) Hvilke fordeler og ulemper har genmodifiserte matvarer nå og hvordan vil disse fordelene og ulempene endre seg etter hvert som det introduseres stadig nye GM-produkter?
- (ii) Hvilke politiske rammebetingelser og lovgivning står matvareindustrien overfor når det gjelder GM-mat i ulike land? Blir reguleringen mer eller mindre streng over tid?
- (iii) Hvordan er utviklingen i produksjonen av GM-mat i ulike deler av verden?
- (iv) Hvilke holdninger har konsumenter og produsenter til GM-mat i ulike land?

Kontaktperson: Kyrre Rickertsen <http://www.umb.no/ior/ansatte/kyrre.rickertsen>

Overvekt og livsstil, en spørreundersøkelse

Fedme er en viktig helserisiko for å utvikle sykdommer som sukkersyke, hjerte- og karsykdommer, slag og ulike former for kreft. De siste 20 årene har overvekt blitt et raskt økende problem i den rike delen av verden. Andelen av befolkningen som er fete (dvs. har en Body Mass Index (BMI) over 30) har økt fra 15 % i 1976 til 31 % i 2000 i USA. Videre er 64 % av den voksne befolkningen overvektig. I de nordiske land har enda ikke utviklingen kommet så langt, men 6 % av Norges befolkning, 9 % av Sveriges og Danmarks befolkning og 11 % av Finlands befolkning er klassifisert som fete. Denne utviklingen skyldes hovedsaklig livsstil. Ernæringseksperter frykter at hvis vår livsstil beveger seg i retning av livsstilen i USA, så vil vi få tilsvarende problemer med overvekt her. Overvektigheten skyldes i stor grad fysisk inaktivitet og for stort inntak av usunne matvarer.

Vi har tilgang på data fra Norsk Monitor som blant annet kan brukes til å analysere denne typen problemer. Norsk Monitor er en stor spørreundersøkelse som utføres hvert andre år.

Kontaktperson: Kyrre Rickertsen <http://www.umb.no/ior/ansatte/kyrre.rickertsen>

Forbruk og matforbruk

For meg er det fortsatt mest aktuelt med studenter som kan tenke seg å se på ulike sider av forbruk, og da spesielt matforbruk.

- Påvirker hvordan bedrifter utøver sitt samfunnsansvar forbrukernes valg?
- Tenker forbruke på klima når de gjør sine matvalg?
- Hvordan bruker ulike forbrukergruppe helseinformasjon i sine matvalg?
- Forbrukernes holdninger og adferd til opprinnelsesmerking, bærekraftighetsmerking, økologisk merking, lokal merking osv

Kontaktperson: Frode Alfnes <http://www.umb.no/ior/ansatte/frode.alfnes>

Norsk og utenlandsk mat

I årene som kommer er det ventet kraftig reduserte tollsatser og dermed økt prispress på norske matprodusenter. Selv om tollsatsene reduseres vil norske matprodusenter kunne ta en høyere pris enn verdensmarkedsprisen. Dette skyldes at norske forbrukere er opptatt av opprinnelsesland.

Det er av stor interesse å undersøke hvilke norske produkter som kan ta en høyere pris og hvilke som ikke kan det. De produktene som ikke kan ta en høyere pris står overfor større utfordringer og vil trolig slite i framtidens matmarked. I tillegg er det av stor interesse å undersøke hvilke opprinnelsesland som utgjør den største trusselen mot norsk matvareproduksjon. Prisen norske matprodusenter må forholde seg til er summen av prisen i de ulike landene pluss merprisen som norske forbrukere er villige til å betale sammenlignet med produkter fra de ulike landene. Kanskje er det ikke verdensmarkedsprisene som er det største problemet men prisene som våre naboland kan levere til.

Dette er en oppgave som passer godt for en eller to studenter som kan tenke seg å gjennomføre en forbrukerundersøkelse om holdninger og betalingsvillighet for ulike typer matvarer.

Andre produkter som kan sees på er: **a) Lokal mat, b) Økologisk mat, c) Funksjonell mat, d) Etisk riktig mat, og e) Spesialiteter.**

Kontaktperson: Frode Alfnes <http://www.umb.no/ior/ansatte/frode.alfnes>